

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประถมศึกษา เป็นการศึกษาระดับบังคับที่รัฐจัดให้ประชาชนได้ศึกษาเล่าเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กในด้านวิชาการ สุขภาพ ศิลปกรรม และคุณคาทางจิตใจ นอกจากนี้โรงเรียนประถมศึกษายังเป็นสถานที่ให้ความรู้และถ่ายทอดวัฒนธรรมตลอดทั้งจัดประสบการณ์ด้านสังคม อันจะเป็นหนทางนำไปสู่การเรียนรู้เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข อีกประการหนึ่งการประถมศึกษา ยังเป็นการศึกษาสำหรับคนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งมีอัตราผลตอบแทนที่สังคมได้รับสูง บุญชนะ อัจฉากร กล่าววว่า "ถ้าจะดูประเทศชาติใดความีมาตรฐานการครองชีพสูงหรือต่ำ ก็ให้ดูได้จากการศึกษาภาคบังคับของประเทศนั้น"^๑

บันลือ พฤษะวัน ไกล่ลาวถึงความสำคัญของการศึกษาภาคบังคับไว้ว่า "การศึกษาภาคบังคับหรือการประถมศึกษาของไทยถือว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งอาศัยพื้นฐานความรู้ในระดับเบื้องต้นนี้ในการทำหน้าที่เป็นฝ่ายผลิต"^๒

Peter P. Nickelson, and Kenneth H. Hansen, Elementary School Administration (New York : Mc Graw-Hill Book Co., 1957), P. 110

^๒ รังสรรค์ ชนะพรพันธุ์, ทิศทางการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคเค็ดไทย, ๒๕๑๔) หน้า ๘.

^๑ บุญชนะ อัจฉากร, ประมวลบทความการวางแผนการศึกษาและพัฒนาคน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สามมิตร, ๒๕๑๑), หน้า ๔.

^๒ บันลือ พฤษะวัน, การประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๖.

และประเทศที่ประชาชนมีความรู้ความสามารถแม้จะขาดทรัพยากรด้านอื่น ๆ ก็สามารพัฒนาประเทศไปได้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาประเทศไม่ว่าทางด้านเศรษฐกิจสังคมหรือการเมือง ย่อมอาศัยพื้นฐานทางการศึกษาของประชาชนเป็นส่วนประกอบสำคัญที่สุด

ในการจัดการศึกษาภาคบังคับนั้นตามปกติเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐ แต่เนื่องจากข้อจำกัดในด้านงบประมาณทำให้รัฐไม่อาจดำเนินการได้ทั้งหมด จึงอนุญาตให้เอกชนเข้ามาดำเนินการในรูปของโรงเรียนราษฎร์ ดังนั้นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการประถมศึกษาของไทยในปัจจุบันทั้งของรัฐและเอกชน จึงสามารถจำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๗ ประเภทด้วยกันคือ

๑. โรงเรียนอนุบาลและโรงเรียนประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่กรมสามัญศึกษาสงวนไว้เพื่อทำการทดลองทางวิชาการ จึงไม่โอนไปให้เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒. โรงเรียนเทศบาล (รวมทั้งโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร) เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาล และอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของเทศบาลต่าง ๆ ทั่วประเทศ

๓. โรงเรียนประชาบาล เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ประสานงาน ทำหน้าที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา นอกเขตเทศบาลทั้งหมดทั่วประเทศ

กำหนด พลังกูร, "สภาพการศึกษาของประเทศไทยและแนวโน้มในการวางแผนการศึกษาระยะที่ ๓ (๒๕๑๕ - ๒๕๑๘)," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ๕ (มกราคม ๒๕๑๕) : ๓๔.

๔. โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่จัดการศึกษาบริเวณชายแดนของประเทศที่อยู่ในเขตปฏิบัติการของตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งบริเวณดังกล่าวองค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่สามารถที่จะเข้าไปเปิดโรงเรียนประชาบาลได้

๕. โรงเรียนชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับคนไทยภูเขาซึ่งอยู่ในภูมิภาคที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังไม่สามารถที่จะเข้าไปเปิดโรงเรียนประชาบาลได้ โรงเรียนประเภทนี้มีที่ตั้งอยู่เฉพาะในบริเวณชายแดนเท่านั้น แต่กระจัดกระจายอยู่ในจังหวัดที่มีคนไทยภูเขาอยู่ทั่วไป

๖. โรงเรียนสาธิตของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย อยู่ในความรับผิดชอบของวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตั้งขึ้นเพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติการในคามวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกหัดครูในระดับประถม เพื่อเป็นสถานศึกษา วิจัย ทดลอง ค้นคว้าหาความรู้และแนวปฏิบัติที่จะปรับปรุงให้วิชาการศึกษาก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป เพื่อเป็นแหล่งวิชาการ จัดและดำเนินการศึกษาและการเรียนการสอนในระดับต่าง ๆ ให้แก่โรงเรียนทั่วไป และเพื่อเป็นสวัสดิการการศึกษาสำหรับบุตรของบุคลากรของมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย

๗. โรงเรียนราษฎร์ เป็นโรงเรียนที่เอกชนจัดตั้งขึ้นอยู่ในความรับผิดชอบและควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

ชูชาติ ทรัพย์มาก, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๑), หน้า ๑ - ๒.

จากหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดการประถมศึกษาดังกล่าวนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นหน่วยงานที่รับภาระมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งทำให้ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาไม่เต็มที่เท่าที่ควร จะเห็นได้จากรายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นโครงการวิจัยร่วมระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการพบว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนวิชาภาษาไทยและเลขคณิตนั้นมีความแตกต่างกันมากระหว่างคะแนนของนักเรียนในแต่ละภูมิภาคแต่ละประเภทโรงเรียน และเมื่อพิจารณาคะแนนตามประเภทโรงเรียนพบว่าโรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาทำคะแนนได้สูงสุด รองลงมา เป็นโรงเรียนเทศบาล ส่วนโรงเรียนของกิจการ ฯ ได้คะแนนต่ำสุด และต่ำกว่าโรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นอันมาก^๑

สิ่งที่น่าสนใจประการหนึ่งซึ่งมีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างในด้านการศึกษาก็คือ ในการลงทุนด้านการศึกษาจะเห็นว่าระบบการจัดสรรงบประมาณไม่เอื้ออำนวยให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา โดยทั่วไปในขณะนี้ปรากฏว่าท้องถิ่นที่มีเศรษฐกิจดีอยู่แล้วกลับได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณมากกว่าท้องถิ่นที่ขาดแคลน สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองหรืออยู่ในส่วนกลางได้รับงบประมาณตลอดจนวัสดุอุปกรณ์มากกว่าในเขตชนบท ทำให้คุณภาพของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองและเขตชนบทต่างกันอยู่มาก นอกจากนี้รัฐยังลงทุนด้านการศึกษาในระดับสูงคือมัธยมศึกษาและอุดมศึกษามากขึ้นทั้ง ๆ ที่การศึกษาในสองระดับดังกล่าวเป็นการศึกษาที่คนส่วนน้อยได้รับการจัดการศึกษาในระดับประถม^๒

^๑ สำนักนายกรัฐมนตรี , สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ , " การทดสอบทักษะ เบื้องต้นทางการเรียนครั้งที่สอง เปรียบเทียบกับครั้งแรก " รายงานการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี , ๒๕๑๕) , หน้า ๔.

^๒ กระทรวงศึกษาธิการ , สำนักงานปลัดกระทรวง , กองแผนงาน , แผนการพัฒนาศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔ , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี , ๒๕๑๕) , หน้า ๑๒.

เนื่องจากการประเมินศึกษาวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพในประเทศไทย และการจัดการ
 การประถมศึกษาที่ผ่านมามีประสิทธิภาพไม่พอใจทั้งใคกลางข้างตน แผนพัฒนาการ
 ศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๒๐ - ๒๕๒๔ จึงได้ตั้งเป้าหมายสำหรับการศึกษา
 ภาคบังคับว่า "นอกจากจะขยายปริมาณการรับนักเรียนโดยเพิ่มร้อยละ ๘.๑ ต่อปี
 แล้วยังต้องปรับปรุงคุณภาพให้เท่าเทียมกันทั่วประเทศ" ซึ่งเป้าหมายสำคัญดังกล่าว
 นั้นมีมูลเหตุมาจากผลการวิจัยที่พบว่า สัมฤทธิ์ผลในการจัดการประถมศึกษาของหน่วย
 งานต่าง ๆ มีคุณภาพแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความไม่
 สมบูรณ์ขององค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารงาน ๔ ประการ อันประกอบด้วย คน
 (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Material) และการจัดการ (Management)
 ซึ่งองค์ประกอบทั้ง ๔ อย่างมีความสำคัญมากในการบริหารหรือการปฏิบัติงาน แต่องค์
 ประกอบประการแรกคือ คน (Man) มีความสำคัญมากที่สุด เพราะปัจจัย "คน"
 สามารถจัดการหรือหาวิธีที่จะดำเนินการในอันที่จะทำให้เป้าหมายขององค์การบรรลุ
 ผลอย่างมีประสิทธิภาพโดยการรวบรวมปัจจัย "เงิน" "และวัสดุ" เท่าที่มีอยู่ใน
 องค์การหรือที่องค์การสามารถจัดหามาได้ และเพราะงานทุกชนิดจะดำเนินไปอย่าง
 มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับบุคลากรที่
 เกี่ยวข้องทุกคนและทุกฝ่ายในหน่วยงานนั้น กล่าวคือ ผู้บริหารต้องหาทางดำเนินการ
 ทุกอย่างที่จะทำให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความพึงพอใจ มีขวัญและกำลังใจในการ
 ปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาจะต้องเป็นตัวอย่างที่
 ดี ยกย่อง ชมเชยให้กำลังใจแก่คนที่ทำความดีความชอบ เอาใจใส่ดูแลและให้ความ

^๑ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

^๒ ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, การพัฒนาบุคคล (เอกสารทางวิชาการประกอบ
 กำรบรรยายหัวหน้าหน่วยงาน, คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
 เมษายน ๒๕๒๐), หน้า ๑ - ๒.

สนิทสนมแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานและความมั่นคงในชีวิตสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างสภาพการทำงานให้ดี เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นได้โดยเสรี และบริหารงานด้วยความเที่ยงธรรม

เนื่องจากการจัดการศึกษาของท้องถิ่นเป็นการศึกษาเพื่อประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ โรงเรียนเทศบาล และโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้รับภาระดังกล่าว แต่สัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาของหน่วยงานทั้งสองมีความแตกต่างกันอย่างมาก ส่วนหนึ่งน่าจะมีสาเหตุมาจากความแตกต่างระหว่างขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูทั้งสองสังกัด ประกอบกับผู้วิจัยรับราชการในตำแหน่งปลัดจังหวัดอ่างทอง ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารงานการศึกษาประมาณของจังหวัดอ่างทอง และได้มองเห็นปัญหาต่างๆ ในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมากมาย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง เปรียบเทียบกับครูเทศบาลในเขตจังหวัดอ่างทอง เพื่อศึกษาปัญหาและหาทางปรับปรุงงานการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

เหตุจูงใจอีกประการหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ก็เนื่องมาจากโรงเรียนทั้งสองสังกัดต่างอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งควบคุมดูแลในค่านิชาการโดยกระทรวงศึกษาธิการ เช่นเดียวกัน ตลอดทั้งจังหวัดอ่างทองเป็นจังหวัดเล็ก มีพื้นที่น้อย ความแตกต่างระหว่างเทศบาลกับชนบทมีไม่มากนัก อันจะเป็นผลดีในการเปรียบเทียบในเรื่องขวัญและความพึงพอใจในการ

ทำงานโดยมีตัวแปรในค่านสภาพความเป็นอยู่และความกันดารของภูมิภาคประเทศเข้ามา
เกี่ยวข้องไม่มากเกินไป ซึ่งผลของการวิจัยในเรื่องนี้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนว
ทางในการปรับปรุงการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาล
ในจังหวัดอ่างทองเพื่อความเจริญก้าวหน้าในการจัดการศึกษาของท้องถิ่นต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาค้นคว้าตลอดจนวิเคราะห์เปรียบเทียบในเรื่องขวัญและ
ความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการส่วนจังหวัดสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
อ่างทองซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในท้องถิ่นชนบทนอกเขตเทศบาลกับข้าราชการครูสังกัด
เทศบาลซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ที่เจริญแล้วในเขตเมือง

๒. เพื่อศึกษาค้นคว้าปัญหา อุปสรรค ตลอดจนข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่
จะเป็นสาเหตุทำให้เกิดการกระทบกระเทือนต่อขวัญและกำลังใจของครูส่วนท้องถิ่น
ทั้งในภาคของการสอน และภาคสภาวะแวดล้อมในระดับโรงเรียนสอน โดยจะนำ
ปัญหาและอุปสรรคที่ค้นพบจากการวิจัย เสนอแนะต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง
และเทศบาล เพื่อหาทางขจัดปัญหาและข้อบกพร่องเหล่านั้นในโอกาสต่อไป

สมมุติฐานของการวิจัย

ในการศึกษารังนี้ผู้เขียนได้ตั้งสมมุติฐานเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาคือ

๑. แม่จังหวัดอ่างทองจะอยู่ในภูมิภาคส่วนกลางและใกล้เคียงกับความเจริญ
แต่ขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการครูส่วนจังหวัดยังอยู่ในระดับต่ำ
เนื่องจาก

- (๑) มีความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายน้อย
- (๒) ได้รับความร่วมมือและการประสานงานจากเพื่อนร่วมงานและ
ประชาชนต่ำ
- (๓) ผู้บังคับบัญชามีการปกครองที่ไม่ดีและให้ความช่วยเหลือผู้บังคับ
บัญชาน้อย

สำหรับสมมุติฐานในข้อ ๒. ผู้เขียนได้ตั้งสมมุติฐานในเชิงสนับสนุนว่าครูเทศบาลมีขวัญและความพึงพอใจในการทำงานสูงกว่าครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น เนื่องมาจากสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนในเขตเทศบาลดีกว่าโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงน่าจะมีส่วนช่วยให้ขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของครูเทศบาลสูงกว่าขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

อย่างไรก็ดี การที่ผู้เขียนตั้งสมมุติฐานไว้ดังกล่าวนั้นมิได้หมายความว่าผลของการศึกษาจะออกมาตามสมมุติฐานที่ใดตั้งไว้เสมอไป จำเป็นต้องมีการพิสูจน์สมมุติฐานเพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัยที่แน่นอนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์เรื่องขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการครูครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะข้าราชการครูส่วนจังหวัดสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง เปรียบเทียบกับข้าราชการครูสังกัดเทศบาลเมืองอ่างทองและเทศบาลตำบลป่าโมก ในปีการศึกษา ๒๕๒๕ เท่านั้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัย

ก. การวางแผนในการสร้างแบบสอบถาม

๑. ศึกษาค้นคว้าในเรื่องขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูส่วนท้องถิ่น จากหนังสือ วารสาร วทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
๒. รวบรวมบทความและเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครู เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งใครรวบรวมเป็น ๖ หมวดใหญ่ คือ

- ๒.๑ ความพึงพอใจเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย
- ๒.๒ ความร่วมมือและการประสานงานกับเพื่อนร่วมงานและ
ประชาชนในการปฏิบัติงาน
- ๒.๓ ทักษะเกี่ยวกับการปกครองบังคับบัญชาและความช่วยเหลือ
เอาใจจากผู้อยู่บังคับบัญชา
- ๒.๔ ทักษะเกี่ยวกับความก้าวหน้าและความมั่นคงในราชการ
- ๒.๕ ทักษะเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตำแหน่งงานที่ปฏิบัติอยู่
- ๒.๖ ทักษะเกี่ยวกับสภาพการทำงาน

๓. สำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน

ข. การสร้างแบบสอบถามฉบับชั่วคราว

ผู้วิจัยได้นำความรู้จากการค้นคว้าและจากคำแนะนำของอาจารย์
ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิมาสร้างแบบสอบถามจำนวน ๓๐ ข้อ

ค. การสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

๑. ปรับปรุงครั้งแรก

นำแบบสอบถามฉบับชั่วคราวให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข
แล้วนำแบบสอบถามนี้มาจัดเป็นหมวดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

๒. การทดลองใช้ (Try - out)

นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑ ไปทดลองใช้กับข้าราชการครูสวนจังหวัด สังกัดองค์การบริหารสวนจังหวัด ได้แก่หัวหน้าภาคการศึกษา ๒ คน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ๑๐ คน และครูอาจารย์ ๒๐ คน และนำไปทดลองใช้กับครูเทศบาล ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายการศึกษา ๑ คน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ๔ คน และครูอาจารย์ ๒๐ คน รวมทั้งสิ้น ๕๗ คน การทดลองใช้ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยขอให้บุคคลดังกล่าวพิจารณาตรวจสอบว่า ภาษาที่ใช้สามารถสื่อความหมายได้ดีพอหรือยังถ้าข้อใดยังไม่สมบูรณ์

ก็ให้เพิ่ม เติมแก้ไขตามแต่จะเห็นสมควร

๓. การปรับปรุงครั้งที่ ๒

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาปรับปรุงแก้ไขภาษาให้สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนและจัดเรียงลำดับข้อเสียใหม่เพื่อความเหมาะสม แล้วแก้ไขและตัดทอนจำนวนคำถามลงเหลือจำนวน ๖๐ ข้อ ใช้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการครูส่วนจังหวัดสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทองปีการศึกษา ๒๕๒๑ ได้แก่ หัวหน้าหมวดการศึกษา ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และครู อาจารย์ จำนวน ๒๗๕ คน และครูเทศบาลเมืองอ่างทอง และเทศบาลตำบลป่าโมก ในปีการศึกษา ๒๕๒๑ ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายการศึกษา ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และครุอาจารย์ รวม ๑๒๕ คน ซึ่งรวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น ๔๐๐ คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) จากทุกอำเภอในจังหวัดอ่างทอง และเทศบาลทั้งสองแห่ง ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางกลุ่มตัวอย่างประชากร

อำเภอ	หัวหน้าหมวด การศึกษาอำเภอ	ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่	ครู อาจารย์	รวม
เมือง	๑	๑๒	๒๔	๓๗
ไชโย	๑	๑๐	๒๐	๓๑
โพธิ์ทอง	๑	๑๗	๕๑	๖๘
แสวงหา	๑	๑๑	๓๓	๔๕
วิเศษ	๑	๑๙	๓๘	๕๘
สามโก้	๑	๕	๑๐	๑๖
ป่าโมก	๑	๖	๑๒	๑๙
รวม	๗	๘๐	๑๘๘	๒๗๕

เทศบาล	หัวหน้าฝ่าย การศึกษาเทศบาล	ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่	ครู อาจารย์	รวม
เมืองอ่างทอง	๑	๓	๓๔	๓๘
ตำบลป่าโมก	๑	๖	๘๐	๘๗
รวม	๒	๙	๑๑๔	๑๒๕
รวมทั้งสิ้น	๙	๘๙	๓๐๒	๔๐๐

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. การส่งแบบสอบถามใหญ่ตอบ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามใหญ่ตอบโดยการขอความร่วมมือจากหัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอทุกอำเภอ และหัวหน้าฝ่ายการศึกษาของเทศบาลเมืองอ่างทองและเทศบาลตำบลป่าโมก แจกให้กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งผู้วิจัยเลือกไว้

๒. การรับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากหัวหน้าหมวดการศึกษาอำเภอ ทุกอำเภอและหัวหน้าฝ่ายการศึกษาของเทศบาลทั้งสองแห่ง เป็นผู้รวบรวมส่งคืน ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืน ดังนี้

หน่วยงาน	ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนที่แจก	จำนวนที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
	หัวหน้าหมวดการศึกษา	๓	๓	๑๐๐
องค์การฯ	ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่	๘๐	๖๓	๘๓.๗๕
	ครู, อาจารย์	๑๘๘	๑๓๕	๗๒.๕๕
รวม		๒๗๑	๒๐๑	๗๔.๑๘

หน่วยงาน	ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนที่แจก	จำนวนที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
เทศบาล	หัวหน้าฝ่ายการศึกษา	๒	๒	๑๐๐
	ครูใหญ่, อาจารย์ใหญ่	๙	๖	๖๖.๖๗
	ครู, อาจารย์	๑๑๔	๙๓	๘๑.๕๗
รวม		๑๒๕	๑๐๑	๘๐.๘๐
รวมแบบสอบถาม		๔๐๐	๓๔๔	๘๖.๐๐

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามคืน เรียบร้อยแล้ว ได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติ โดยการนำแบบสอบถามแต่ละข้อมาแจกแจงความถี่ (Tally) แล้วนำความถี่ที่ได้ไปทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X} = Arithmetic mean) และวิเคราะห์ผลตามระเบียบวิธี Likert Scale

สถิติที่ใช้ในการคำนวณ

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีทางสถิติคือการหาค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร ต่อไปนี้

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\text{คะแนนรวมทั้งหมดของคำตอบแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนประชากร} \times \text{จำนวนคำถามในกลุ่ม}}$$

เกณฑ์ประเมินค่าขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีดังนี้

คะแนน	๑.๐ - ๑.๘	แสดงว่า	ขวัญและความพึงพอใจต่ำมาก
คะแนน	๑.๙ - ๒.๖	แสดงว่า	ขวัญและความพึงพอใจต่ำ
คะแนน	๒.๗ - ๓.๔	แสดงว่า	ขวัญและความพึงพอใจ ปานกลาง
คะแนน	๓.๕ - ๔.๒	แสดงว่า	ขวัญและความพึงพอใจ สูง
คะแนน	๔.๓ - ๕.๐	แสดงว่า	ขวัญและความพึงพอใจ สูงมาก

ส่วนวิธีการของ Likert Scale นั้น เป็นวิธีการให้คะแนน

ในคำตอบโดยแบ่งคำตอบออกเป็น ๒ ประเภท คือ

007067

๑. คำถามเชิงรับ (Positive) ได้แก่ คำถามที่สนับสนุน เช่น คำถามว่า "งานที่ท่านรับผิดชอบอยู่นี้ถูกใจท่านมาก" หรือ "ผู้บังคับบัญชาของท่าน เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงาน" เป็นต้น

๒. คำถามในเชิงปฏิเสธ (Negative) ได้แก่ คำถามที่ไม่ได้สนับสนุน เช่น "ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ภาษา และศาสนา เป็นอุปสรรค

ในการทำงานของท่าน" เป็นต้น

การให้คะแนนมีดังนี้ ๕, ๔, ๓, ๒ และ ๑ โดยกำหนดว่าคำตอบ เป็นเชิงรับ (Positive) คะแนนจะเป็น ๕, ๔, ๓, ๒ และ ๑ เช่น จากตัวอย่างข้างต้นในข้อ ๑ คำตอบ "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" จะได้ ๕ คะแนน "เห็นด้วย" ได้ ๔ คะแนน "ไม่ออกความเห็น" ได้ ๓ คะแนน "ไม่เห็นด้วย" ได้ ๒ คะแนน และ "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" จะได้ ๑ คะแนน

ถ้าคำตอบเป็นเชิงปฏิเสธ (Negative) คะแนนจะเป็น ๑, ๒, ๓, ๔ และ ๕ ตามลำดับ เช่น จากตัวอย่างข้างต้นในข้อ ๒ คำตอบ "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" จะได้ ๑ คะแนน "เห็นด้วย" ได้ ๒ คะแนน "ไม่ออกความเห็น" ได้ ๓ คะแนน "ไม่เห็นด้วย" ได้ ๔ คะแนน และ "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" จะได้ ๕ คะแนน

หลังจากให้คะแนนตามหลักเกณฑ์จนครบทุกคำตอบแล้วก็รวมคะแนน และหาค่าคะแนนจากสูตรตามวิธีการของ Likert Scale โดยวิธีดังกล่าวมาแล้ว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. จะได้ทราบถึงระดับขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ข้าราชการครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เมื่อเปรียบเทียบกับครูสวนทองถิ่น สังกัดเทศบาลในเขตจังหวัดอ่างทอง

A.N. Oppenheim, Questionnaire Design and Attitude

Measurement (New York : Basic Books, 1966), pp. 120-160

๓. เป็นแนวทางให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง และเทศบาล ทั้งสองแห่ง ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาส่วนท้องถิ่น นำไปใช้ในการ ประกอบการพิจารณามาตรการที่จะยกระดับขวัญและกำลังใจของข้าราชการครูทั้งสอง สังกัดให้ดีขึ้น

๔. เป็นแนวทางให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาส่วนท้องถิ่น นำไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขการบริหารการศึกษาในระดับท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น

คำจำกัดความ

ขวัญ (Morale) หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นและสะท้อนให้เห็นถึง สภาพการทำงาน เช่น การกระตือรือร้น อารมณ์ ความหวัง ความมั่นใจ และ องค์ประกอบอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบแห่งพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานที่แสดงออกใน รูปของความรู้สึก เช่น ความมั่นใจ ความมั่นคงแห่งจิตใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อ การกระทำด้วยความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ บริหารส่วนจังหวัด เป็นต้น^๒

^๑ Ralph C. Davis, Fundamental to Top Management (New York : Harper & Brothers, 1951), p. 553.

^๒ The Conference Board, Behavioral Science : Concepts and Management Application (New York : The Conference Board, 1969), pp. 20-22.

องค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึงรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แก้ไขตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ (พ.ศ.๒๕๑๕) ซึ่งประกอบด้วยสภาจังหวัดทำหน้าที่เป็นสภาที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ปฏิบัติการตามมติของสภาจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๓๑ แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๔๘๕ อันรวมถึงการศึกษา ซึ่งในที่นี้หมายถึงการบริหารการศึกษา วิชาการของจังหวัดทางทอง

เทศบาล หมายถึงรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน แก้ไขตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ (พ.ศ.๒๕๑๕) ซึ่งประกอบด้วยสภาเทศบาลทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ และคณะเทศมนตรีทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ตาม มาตรา ๕๐ แห่ง พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ.๒๔๘๖ อันรวมถึงการศึกษา^๒ ซึ่งในที่นี้หมายถึงการบริหารการศึกษาในเขตเทศบาลตำบลป่าโมกและ เทศบาล เมืองอ่างทอง

^๑พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.๒๔๘๕ , ประมวลกฎหมาย และระเบียบเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เล่มที่ ๑ , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น , ๒๕๒๒) หน้า ๕๘.

^๒พ.ร.บ.เทศบาล พ.ศ.๒๔๘๖ , ประมวลกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของเทศบาล , (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น , ๒๕๒๒) หน้า ๑๓ - ๑๕.

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขวัญและความพึงพอใจในการทำงานของครูนั้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรง ยังไม่มีผลงานปรากฏ แต่มีงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้อย่าง แม้ว่าจะไม่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรง แต่ผลงานวิจัยสามารถจะช่วยให้เกิดความคิดที่จะศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยาง โคนแก่นงานวิจัยของ เขียน แสงหนุ่ม ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของผู้นับถัมภ์กับความสำเร็จและความพอใจในการทำงานของผู้ไ้บังคับบัญชา" พบว่า

๑. ความสำเร็จในการทำงานของผู้ไ้บังคับบัญชา ของหัวหน้าที่ล่องานเป็นสำคัญ มีระดับสูง แต่ผู้ไ้บังคับบัญชามีความพอใจต่ำ

๒. ความสำเร็จในการทำงานของผู้ไ้บังคับบัญชา ของหัวหน้าที่ล้อมนุษย์สัมพันธ์ เป็นสำคัญ อยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้ไ้บังคับบัญชามีความพอใจสูง.

๓. ความสำเร็จของผู้ไ้บังคับบัญชา ของผู้บริหารงานทั้ง ๒ ลักษณะ มีความแตกต่างกัน คือ ผู้ไ้บังคับบัญชาของหัวหน้าที่ล้อมนุษย์สัมพันธ์ เป็นสำคัญ มีระดับ^๑ ของความสำเร็จในการทำงานสูงกว่าผู้ไ้บังคับบัญชา ของหัวหน้าที่เห็นงานเป็นสำคัญ

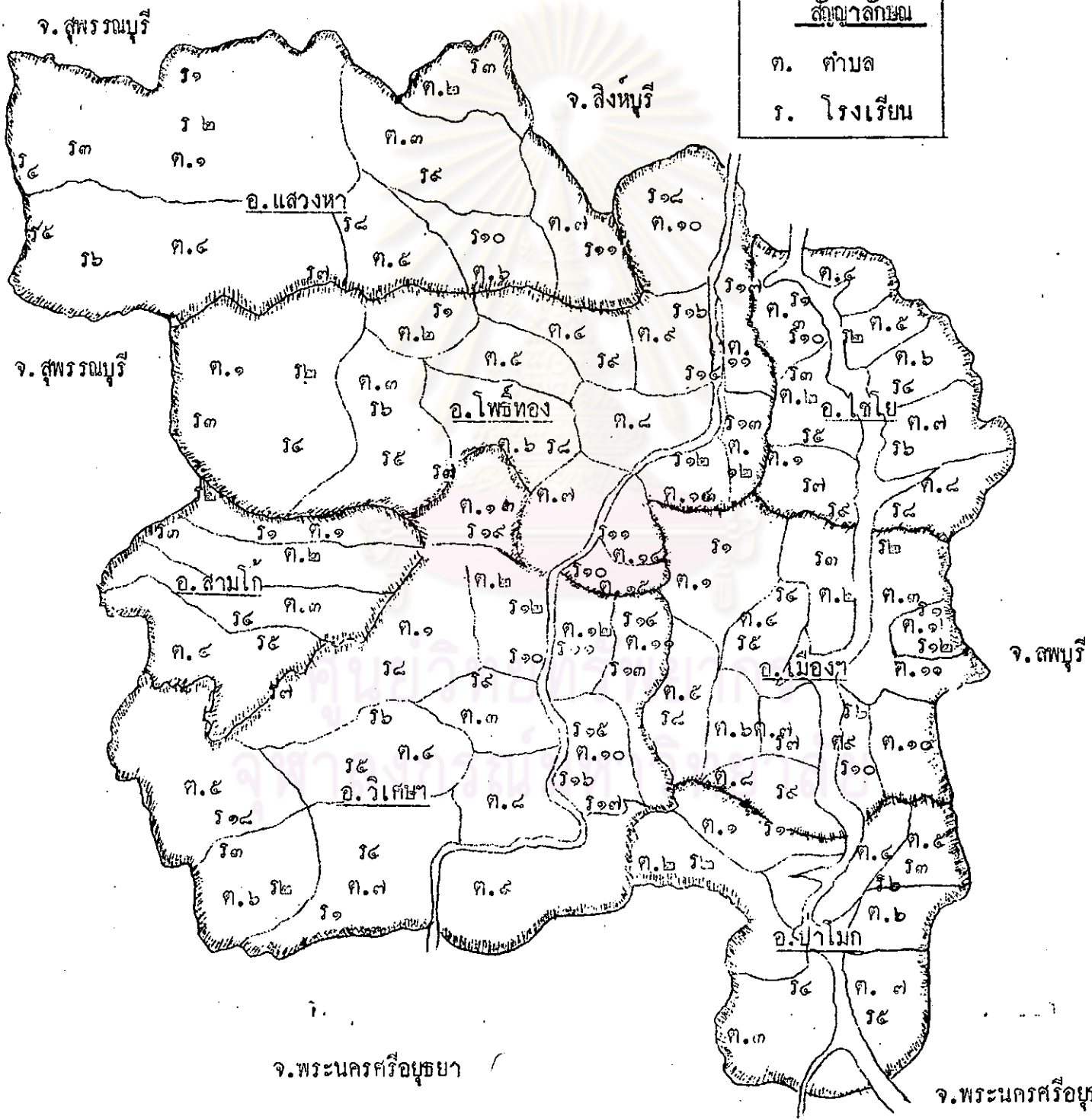
^๑ เขียน แสงหนุ่ม , "ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา กับการสำเร็จและความพอใจในการทำงานของผู้ไ้บังคับบัญชา". (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , ๒๕๑๔) หน้า ๓๓ - ๓๔.

แผนที่จังหวัดอ่างทอง

แสดงอาณาเขต

เขตอำเภอ, เขตตำบล, และที่ตั้งโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร

สัญลักษณ์	
ท.	ตำบล
ร.	โรงเรียน

จ.พระนครศรีอยุธยา

จ.พระนครศรีอยุธยา

บัญชีลักษณะแสดงชื่อ อำเภอ , ตำบล , โรงเรียน

อำเภอเมือง

- ท.๑ ตำบลป่าจี่
ร๑ โรงเรียนวัดไทรย์
- ท.๒ ตำบลบ้านซื่อ
ร๓ โรงเรียนวัดโบสถ์
- ท.๓ ตำบลตลาดกรวด
ร๒ โรงเรียนวัดสุวรรณ
- ท.๔ ตำบลศาลาแดง
ร๔ โรงเรียนวัดท้ายบ้าน
ร๕ โรงเรียนวัดจันทร์นิรมิตร
- ท.๕ ตำบลมหาดไทย
ร๕ โรงเรียนมหาดไทย
- ท.๖ ตำบลคลองบัว
ร๖ โรงเรียนวัดโพธิ์วังษ์
- ท.๗ ตำบลบ้านแห
ร๗ โรงเรียนวัดโพธิ์วังษ์
- ท.๘ ตำบลจำปาหล่อ
ร๘ โรงเรียนวัดโคกพุด
- ท.๙ ตำบลโพสะ
ร๒ โรงเรียนวัดทองคั้ง
ร๑๐ โรงเรียนวัดราชไม้ยี่
- ท.๑๐ ตำบลหัวไม้
ท.๑๑ ตำบลบางแก้ว
ท.๑๒ ตำบลบ้านอิฐ
ร๑๑ โรงเรียนบ้านน้ำผึ้ง
ร๑๒ โรงเรียนวัดบ้านอิฐ
-

อำเภอป่าโมก

- ท.๑ ตำบลนรสิงห์
ร๑ โรงเรียนวัดปราสาท
- ท.๒ ตำบลเวกราช
ร๒ โรงเรียนวัดเวกราช
- ท.๓ ตำบลบางเสด็จ
ร๔ โรงเรียนวัดสระแก้ว
- ท.๔ ตำบลบางปลากด
ท.๕ ตำบลสายทอง
ร๓ โรงเรียนวัดโบสถ์
ร๒ โรงเรียนวัดพายทอง
- ท.๖ ตำบลโรงช้าง
ท.๗ ตำบลโผงเผง
ร๕ โรงเรียนวัดพิจารณ
-

อำเภอไชโย

- ท.๑ ตำบลเทวราช
ร๗ โรงเรียนวัดเทวราช
ร๘ โรงเรียนวัดเจ้าบุญเกิด
- ท.๒ ตำบลราชสถิตย์
ร๓ โรงเรียนวัดคอนกระต่ายทอง
ร๕ โรงเรียนวัดวงษ์เกษ
- ท.๓ ตำบลไชโย
ร๑ โรงเรียนวัดไชโย
ร๑๐ โรงเรียนวัดละมุด

- ค.๔ ตำบลชัยภูมิ
- ค.๕ ตำบลหลักฟ้า
 - ร๒ โรงเรียนวัดกำแพง
- ค.๖ ตำบลระไว
 - ร๔ โรงเรียนบ้านชะไว
- ค.๗ ตำบลจรเข้ร้อง
 - ร๖ โรงเรียนวัดมะขาม
- ค.๘ ตำบลชัยภูมิ
 - ร๘ โรงเรียนวัดบางศาลา

- ค.๒ ตำบลหัวไผ่
 - ร๓ โรงเรียนวัดเขาขาว
- ค.๓ ตำบลแสงดา
 - ร๔ โรงเรียนวัดบ้านเพชร
- ค.๔ ตำบลวังน้ำเย็น
 - ร๕ โรงเรียนวัดรางจนวน
 - ร๖ โรงเรียนวัดบึงเกรา
 - ร๗ โรงเรียนวัดจันทร์ดี
- ค.๕ ตำบลบ้านพราน
 - ร๘ โรงเรียนบ้านคลองขุก

อำเภอสามโก้

- ค.๑ ตำบลราษฎร์พัฒนา
 - ร๑ โรงเรียนวัดมงคลธรรมนิมิต
 - ร๒ โรงเรียนบ้านหนองถ้ำ
- ค.๒ ตำบลสามโก้
 - ร๓ โรงเรียนวัดสามโก้
- ค.๓ ตำบลอบทม
 - ร๔ โรงเรียนวัดสามขาว
- ค.๔ ตำบลโพธิ์ม่วงพันธ์
 - ร๕ โรงเรียนวัดโบสถ์

- ค.๖ ตำบลศรีพราน
 - ร๔ โรงเรียนวัดบ้านพราน
- ค.๗ ตำบลจำลอง
 - ร๑๐ โรงเรียนรัตนาราม

อำเภอโพธิ์ทอง

- ค.๑ ตำบลรามะสัก
 - ร๒ โรงเรียนวัดโพธิ์เอน
 - ร๓ โรงเรียนวัดม่วงคัน
 - ร๔ โรงเรียนวัดสันทม

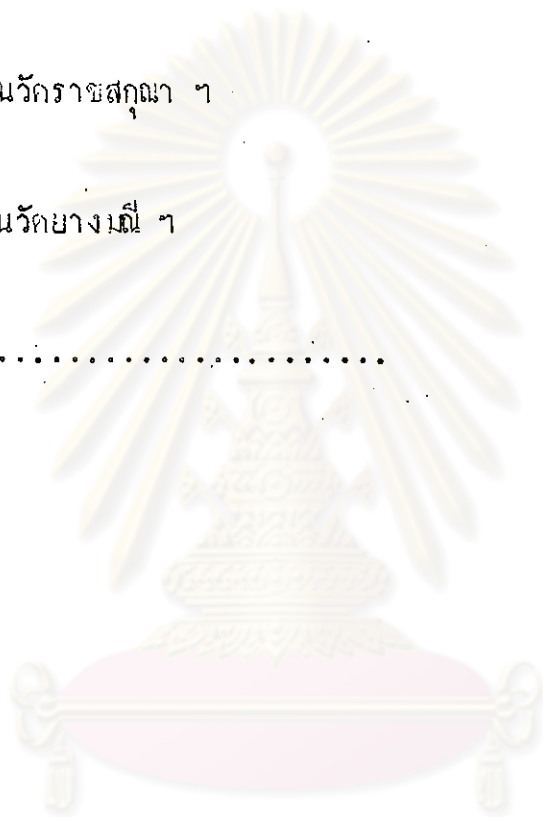
อำเภอแสวงหา

- ค.๑ ตำบลสีบัวทอง
 - ร๑ โรงเรียนวัดศรีบัวทอง
 - ร๒ โรงเรียนวัดแก้วกระจ่าง

- ค.๒ ตำบลหนองแม่ไก่
 - ร.๑ โรงเรียนวัดสนธิธรรม

ก.๓	คำบลยางซ้าย		<u>อำเภอวิเศษชัยชาญ</u>
	ร๕ โรงเรียนวัดศรีบุญชู	ก.๑	คำบลปี่ตัน
	ร๖ โรงเรียนวัดจันทาราม		ร๗ โรงเรียนวัดอโศก
	ร๗ โรงเรียนวัดยางซ้าย		ร๘ โรงเรียนบ้านไผ่ชุมวิค
ก.๔	คำบลโคกพุทรา	ก.๒	คำบลศาลเจ้าโรงทอง
	ร๘ โรงเรียนวัดจันทาราม		ร๑๐ โรงเรียนวัดนางใน
ก.๕	คำบลทางพระ		ร๑๒ โรงเรียนวัดมะนาวหวาน
ก.๖	คำบลคำหมาก	ก.๓	คำบลท่าช้าง
	ร๘ โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง		ร๙ โรงเรียนวัดโพธิ์
ก.๗	คำบลบ่อแร่	ก.๔	คำบลห้วยคันแหลน
ก.๘	คำบลวางแก้ว		ร๖ โรงเรียนวัดห้วยคันแหลน
ก.๙	คำบลบางเจ้าฉ่า	ก.๕	คำบลสาบร่องใต้
	ร๑๔ โรงเรียนวัดโพธิ์ราษฎร์		ร.๑๔ โรงเรียนบ้านหัวค้ำ
	ร๑๖ โรงเรียนวัดยางทอง	ก.๖	คำบลไผ่วง
ก.๑๐	คำบลองครักษ์		ร๒ โรงเรียนวัดคันทอง
	ร๑๘ โรงเรียนวัดยางมี		ร๓ โรงเรียนวัดไผ่วง
ก.๑๑	คำบลบางระกำ	ก.๗	คำบลหลักแก้ว
	ร๑๗ โรงเรียนวัดโบสถ์		ร๑ โรงเรียนวัดใหม่ทางข้าม
ก.๑๒	คำบลอินทประมูล		ร๔ โรงเรียนวัดหลักแก้ว
	ร๑๓ โรงเรียนวัดป่ามณี	ก.๘	คำบลคลองขนาก
ก.๑๓	คำบลบางพลับ	ก.๙	คำบลบางจักร
	ร๑๒ โรงเรียนวัดเกาะ	ก.๑๐	คำบลสี่ร้อย
ก.๑๔	คำบลสามง่าม		ร๑๕ โรงเรียนวัดท่านบ
	ร๑๑ โรงเรียนวัดสว่าง		ร๑๖ โรงเรียนวัดสี่ร้อย
ก.๑๕	คำบลโพธิ์รังนก		ร๑๗ โรงเรียนวัดน้ำพุ
	ร๑๐ โรงเรียนวัดชอย		

- ก.๑๑ คำบลหิวตะพาน
ร๑๓ โรงเรียนวัดแปกแก้ว
ร๑๔ โรงเรียนวัดหิวตะพาน
- ก.๑๒ คำบลไผ่จำศีล
ร๑๑ โรงเรียนวัดราชสดุณา ฯ
- ก.๑๓ คำบลม่วงเคี้ย
ร๑๔ โรงเรียนวัดยางนดี ฯ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย